

MARIA BĂRBULESCU

(1941–2019)

La 6 februarie 2019 s-a stins din viață acest mare cercetător al antichității romane de la Dunărea de Jos, cu aplecare specială pentru Dobrogea, unde a trăit, funcționat și lucrat în domeniu. Mai întâi, în calitate de cadru didactic universitar la Constanța, formator remarcabil pe lângă savantul clasicist Vladimir Iliescu. Apoi, paralel și, în timp, tot mai implicată în activitatea de cercetare, la Muzeul de Arheologie din Constanța, ulterior numit Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța (MINAC).

Am cunoscut-o pe Mia, cum îi spuneau prietenii și colegii apropiați, când, în primii ani după reluarea, în 1968, a cercetărilor arheologice de la Adamclisi, venea cu studenții constănțeni în practică la săpăturile din cetatea *Tropaeum Traiani*. Pe atunci era preparator la Institutul Pedagogic, inclus din 1993 în Universitatea „Ovidius”, unde a continuat să lucreze, urmând pe merit treptele didactice cuvenite.

De la începutul anilor '70 a fost direct implicată în activitatea MINAC, trecând de la muzeograf la cercetător I și șef de secție cercetare. S-a impus, de altfel, încă de atunci prin pregătirea inițială de la Universitatea clujeană, unde avusese privilegiul unor mari profesori, ca acad. Constantin Daicoviciu, profesorii Nicolae Lascu, Kurt Horedt, Hadrian Daicoviciu, acad. Ștefan Pascu ș.a. Apoi, s-a impus prin propria

SCIVA, tomul 70, nr. 1–4, București, 2019, p. 361–363

ținută și evoluție deosebită în cercetarea arheologică și epigrafică. În aceste domenii s-a remarcat prin lucrările proprii, nu doar în țară, ci și pe plan internațional.

A fost, la Constanța, cel mai bun cunoscător al fondului epigrafic din Scythia Minor, excelând totodată prin formația clasică și în cunoașterea surselor literare antice privind aria Dunării de Jos. Unul dintre primele rezultate a fost lucrarea de doctorat, susținută în anul 1991, privind viața rurală din Dobrogea romană în epoca Principatului, publicată în volum zece ani mai târziu.

Este autoarea a peste o sută de studii de specialitate, cu precizări noi privind viața din teritoriile orașelor antice și organizarea romană în regiune, de la administrație la economie și viață spirituală și culturală. Ne-a lăsat o operă remarcabilă, la care cu greu s-ar mai putea adăuga ceva. Amintim, în același timp, activitatea de colaborare, apoi și de conducere a unor cercetări arheologice, cu rezultate a căror publicare rămâne un reper nu doar bibliografic, ci și care nu va putea fi neglijat de istoriografie. Ne referim aici în primul rând la așezarea de la Albești, pentru care monografia, publicată cu colaborarea doamnei dr. Livia Buzoianu, reprezintă un exemplu de punere în operă a rezultatelor unor cercetări sistematice atente și bine coordonate.

Arheologia clasică românească și europeană a pierdut prin Maria Bărbulescu o personalitate în domeniu și, totodată, un om deosebit, cu suflet mare și apropiat colegilor și colaboratorilor, întotdeauna cu un ton apropiat, blând, desigur ferm pe poziții, dar nu fără un umor fin, la care se adăuga farmecul unei umbre delicate a accentului ardelenesc înăscut.

Am avut privilegiul colaborării la ultimul articol scris și publicat de Maria Bărbulescu (în revista Pontica nr. 51).

Acesta este un semn al prieteniei și prețuirii care vor dura peste timp.

Dumnezeu să o odihnească în pace!

Alexandru Barnea*

LISTĂ SELECTIVĂ DE LUCRĂRI

VOLUME

Viața rurală în Dobrogea romană (sec. I–III p. Chr.), Bibliotheca Tomitana 3, Constanța, 2001.

Albești. Monografie arheologică. I, Bibliotheca Tomitana 4, Constanța, 2008 (în colaborare).

Tomis. Comentariu istoric și arheologic – Tomis. Historical and Archaeological Commentary, Constanța, 2012 (în colaborare).

Inscriptions de Scythie Mineure, vol. VI.2, București – Paris, 2018 (în colaborare).

* Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București; e-mail: alex.barnea13@yahoo.com.

STUDII – ARTICOLE

Cu privire la organizarea administrativă a teritoriului capidavens (sec. I–III e.n.), Pontica 3, 1970, p. 211–222.

Despre magistraturi sătești în Dobrogea Romană (sec. I–III e.n.), Pontica 4, 1971, p. 125–136.

Observations sur les anthroponymes des Besses dans deux villages de la Dobroudja romaine, în Actes de la XII-e Conférence d'Etudes Classiques, Eirene, Cluj-Napoca, 2–7 octobre 1972, București – Amsterdam, 1975, p. 687–692.

Informații date de Ovidiu despre populația teritoriului rural al Dobrogei în comparație cu alte izvoare documentare, Pontica 5, 1972, p. 429–438.

Colonia Ulpia Zermizegetusa pe o inscripție din Dobrogea, Pontica 15, 1982, p. 153–159 (în colaborare).

Le stade des recherches concernant les installations hydrauliques sur le territoire de Roumanie pendant la période romaine et romano-byzantine (I-er – VI-e s.de n.è.), în L'eau dans les pays méditerranéens et de la mer Noire dans l'antiquité, de l'époque micénienne (XVIe siècle avant JC) au règne de Justinien (VIe siècle après JC), Actes du congrès international, Athènes, 20–24 mai, 1988, Athènes, 1992, p. 11–13.

Numele Dekebalos pe o inscripție descoperită în Dobrogea, TD 11, 1–2, 1990, p. 5–9.

Les villages attestés par des sources épigraphiques dans la Dobroudja romaine, în V.H. Baumann (ed.), La politique éditiale dans les provinces romaines : vici et villae, Tulcea, 1998, p. 229–242.

A propos des pontarques du Pont Gauche, Ancient West & East 3, 2, 2004, p. 354–364 (în colaborare).

Amphores de provenance diverse découvertes à Albești (dép. de Constantza), în S. Conrad, R. Eincke, A.E. Furtwängler, H. Löhr, A. Slawisch (eds.), Pontos Euxeinos, Beiträge zur Archäologie und Geschichte des Antiken Schwarzmeer- und Balkanraumes, Langenweissbach, 2006, p. 45–56 (în colaborare).

De nouveau sur le Koinon du Pont Gauche à partir d'une inscription inédite de Tomi, Dacia N.S. 51, 2007, p. 139–145.

Cuneus Equitum II Stablesianorum la Sucidava (Moesia Secunda), Pontica 51, 2018, p. 419–422 (în colaborare).